

Radu Oprea

Din hrisoave,
cronici și izvoade

Între identitate culturală și ideologie politică sau despre schimbarea abuzivă a denumirii unor vechi sate din Argeș (II)

Lucrurile aveau să se repete, peste numai câțiva ani, și cu alte localități rurale din zonă, de data aceasta din fostul județ istoric Mușcel. Astfel, prin Decretul de tristă amintire, nr. 799 din 18 decembrie 1964⁸, se schimba denumirea a zeci de localități din fosta regiune Argeș și din întreaga țară, între care se numărau comunități cu o mare vechime istorică și un bogat patrimoniu cultural. Din cele 68 de sate și trei comune de pe cuprinsul fostei regiuni administrative Argeș a căror denumire a fost schimbată, printr-o simplă trăsătură de condei, ne-am oprit la discutarea a încă a trei cazuri din rândul satelor mușcelene: *Ciumești, Bogătești și Vieroș*.

Satul Ciumești, atestat în vremea voievodului Vlad Înecatul, într-un document păstrat fragmentar și datat în intervalul <1532 – 1533> august 10, emis la Pitești⁹, a fost „botezat” – prin Decretul amintit – drept „Argeșelul”, nume care nu are absolut nicio legătură cu vechea așezare. Autorii unei recente monografii a localității remarcă: „În nici un caz vechiul oiconim Ciumești nu poate fi încadrat între toponimele vulgare, mai degrabă „argumentele” pentru înlocuirea acestui nume fiind de ordin politic. Satul care avea, printre băștinași, familiile Micescu și Greculescu, considerate de noul regim „exploatare ale poporului”, precum și un număr mare de „chiaburi”, trebuia pedepsit”¹⁰.

Ideologii de serviciu nu s-au gândit nici un moment că printr-o simplă schimbare a denumirii localității sunt puse în umbră și valorile culturale ce dăinuiau aici de ani, între care s-ar cuveni amintit splendidul conac în stil neoromânesc, construit de marele om politic și jurist Istrate Micescu, în 1928, după planurile arhitectului olandez Edmond van Algi-Saenen, locul în care a fost concepută Constituția României din 1938 și unde veneau în vizită, în mod frecvent, marile personalități ale vremii: Liviu Rebreanu, Ion Minulescu, Lucian Blaga, Octavian Goga, Eustațiu Stoescu, Oscar Han, Pamfil Șeicaru, Dinu Brătianu ș.a.¹¹

Cazul satului Bogătești, denumit după noua lege, complet aiurea, *Fântânea*, este cel mai tipic pentru modul cum guvernării vremii puteau să calce în picioare trecutul istoric al unei așezări pomenită în documente cu peste șase veacuri în urmă. Căci plecând de la textul unui hrisov din 13 noiembrie 1618, prin care i se confirmă Bisericii Domnești din Câmpulung toate stăpânirile sale anterioare, în pricina pe care o avea cu boierii Bădești, de pe Valea Râului Doamnei, s-a putut reconstitui, cu minuțiozitate, o întreagă secvență din evoluția istorică a satului Bogătești, care s-a dovedit a fi menționat mai întâi într-un transumpt mai nou (de sec. XVII) al hrisovului din 1351/1352, emis de Nicolae Alexandru voievod, prin care acesta făcea o dănie sfântului lăcaș pentru sufletul de curând – răposatului său tată, Basarab I, care-și aflase odihna veșnică aici, dănie constând în închinarea a trei sate mușcelene: Bădești, Groșani și 1/2 din Bogătești¹². Așa se face că soarta unui sat modest (aninat azi pe o geană de deal, nu departe de Câmpulung, și care nu numără mai mult de 108 suflete, după datele ultimului recensământ) să fie legată de istoria primilor voievozi din dinastia Basarabilor și de rosturile primelor încheșări statale din Evul Mediu românesc.

Faptul că numai o jumătate de sat (din Bogătești) a fost închinată Bisericii Domnești, l-a făcut pe istoricul Ion Donat să sugereze, cu titlu de ipoteză, că aceasta ar fi provenit din confiscarea de către domn (Nicolae Alexandru Basarab), pentru vina gravă de hiclenie (înaltă trădare), a averii unuia din cei doi boieri ce stăpâneau inițial așezarea, probabil rude între ei (poate chiar frați)¹³, situație posibilă și chiar întâlnită în alte documente ale vremii.

Culmea ironiei și a stupidității ideologilor reformatori e că aceștia nu au găsit nicio asemănare între denumirea satului *Bogătești* și cea a comunei *Bogați*, care făcea și ea parte din cuprinsul regiunii administrative Argeș. Să fi fost vorba, oare, numai de incisivitatea acțiunii unor ideologi locali și de consecințele directe ale acesteia? E greu de spus.

⁸ Decretul nr. 799 privind schimbarea denumirii unor localități și Anexă la decretul privind schimbarea denumirii unor localități, în vol. *Colecție de legi, decrete, hotărâri și dispoziții: 1964: 1 noiembrie – 31 decembrie*, (se va cita: *Decretul 799*), București, 1965, p. 54 – 58.

⁹ DRH, B, vol. III, doc. 131, p. 206.

¹⁰ Nicolae Dumitrache, Marin Pufu, *Din istoria comunei Mărăcineni – Județul Argeș: satele Ciumești (Argeșelul) și Mărăcineni*, Pitești, 2009, p. 58.

¹¹ Narcis Dorin Ion, *Castele, palate și conace din România*, vol. I, București, 2001, p. 330, 335.

¹² Reconstituirea și evoluția întregului proces, cu menționarea izvoarelor și a personajelor implicate, la Pavel Chihaia, *Din cetățile de scaun ale Țării Românești*, București, 1974, p. 278, n. 22; 302 și n. 127; 304, 305.

¹³ *Ibidem*, p. 302, n. 127.

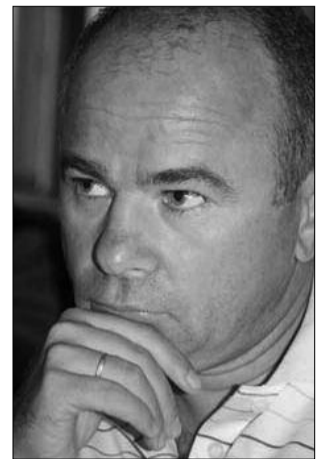
Leonid Dragomir

Biblioteca de filosofie

Ortodoxia ca mod de a fi

Andrew Louth s-a convertit la Ortodoxie acum 25 de ani iar de 10 ani este preot. Într-un scurt *Cuvânt înainte* la ediția română a cărții sale *Introducere în teologia ortodoxă* (trad. de Dragoș Mîrșanu, Ed. Doxologia, Iași, 2014) se întrebă el însuși cu privire la legitimitatea demersului său de a vorbi despre Ortodoxie unor oameni care sunt ortodocși din moși strămoși. Totuși, argumentează el, - și toată cartea susține acest argument - este necesară perspectiva celor care cunosc Biserica ortodoxă atât din interior - cufundarea în trăirea ortodoxă fiind condiția ... dar și din exterior, căci cineva din afară poate să vadă anumite aspecte ce rămân invizibile celor dinăuntru fiind ca să zicem așa de la sine înțeles. Într-adevăr această *Introducere* la baza căreia au stat mai multe conferințe ținute la Amsterdam oferă multe explicații ale implicatului trăit în Ortodoxie în primul rând datorită capacității autorului de a-și pune întrebări relevante. Prima și cea mai importantă întrebare a teologiei, consideră el, trebuie să fie: cine este Dumnezeu? De aici se desprind ca dintr-un centru întrebări mai specifice precum: cine sunt ortodocșii răsăriteni?, ce dă titlul primului capitol. Răspunsul încearcă să surprindă diferențele față de Bisericile numite orientale care nu acceptă unele dintre cele șapte sinoade ecumenice recunoscute de Ortodoxie: Biserica armeană, sirică, etiopiană, coptă ș.a. Credința ortodoxă implică acceptarea dogmelor, adevăruri de credință stabilite de Sinoadele numite ecumenice, de la care nu se poate face abatere pentru că nu se referă doar „la o înțelegere corectă dar relativă a lucrurilor, ci la o întâlnire vie cu Persoana lui Hristos, cuprinsă în Scripturi, păstrată în definițiile Sinoadelor Bisericii și experiență în Sfintele Taine și în Biserică”. Este vorba de un Adevăr inclusiv, nu exclusiv, care îi unește pe toți creștinii, dar care este exprimat diferit în Ortodoxie comparativ cu celelalte Biserici și confesiuni creștine. Cartea dorește să ofere o mai bună cunoaștere a bogățiilor Bisericii Ortodoxe, ce ar putea facilita un dialog de la egal la egal și nu de pe poziții defensive, cum se practică adesea, ... teologia apuseană.

Pr. Andrew Louth ne propune nu un ... tratat de dogmatică, deși se discută anumite concepte, evenimente, terminologii ci, o introducere a unui mod de viață”. Astfel înțelege, teologia ortodoxă are menirea de a ne ghida, sprijinită fiind pe tradiție, în lupta cu marile întrebări care depășesc orizontul lumesc despre cum să trăim?, care este sensul vieții și al morții? cum să construim o relație cu ceea ce transcende lumea? În Ortodoxie, susține autorul, totul începe și se termină cu faptul de a sta în fața lui Dumnezeu, ceva ce știm că depășește în totalitate capacitățile noastre de cunoaștere. Or, această stare nu se poate... decât în Biserică, în comuniunea cu ceilalți învăluiti într-o taină pe care n-o putem înțelege decât parțial dar ceea ce poate fi înțeles se numește teologie. Lectura Scripturilor, cunoașterea scrierilor sfinților părinți, a dogmelor, rugăciunea liturgică, toate sunt modalități de a-L întâlni pe Hristos în prezent. Numai întâlnirea reală al cărei criteriu este transformarea lăuntrică totală, pocăința, poate oferi răspunsuri la întrebări legate de persoana lui Iisus Hristos, Sfânta Treime, Tainele, rațiunile creației, natura omului, păcatul morții, judecata universală și particulară, simțirea, ciclul liturgic, simbolismul creștin sau rolul icoanelor. Despre toate acestea și altele tratează părintele Andrew Louth, expunerile sale fiind de fiecare dată proaspete, nuanțate, argumentate. El nu se sfiște să discute punctele neclare din scrierile sfinților părinți ai Bisericii, nu evită anumite probleme precum relația creștinismului ortodox cu darwinismul sau confruntarea cu rezultatele cecetărilor biblice protestante. Referitor la ultimele scrieri: “Mi se pare că teologia biblică modernă a reușit numai să ne arate purul adevăr că creștinismul își află începutul în credința în Înviere: credință, nu în sensul unui angajament paradoxal, care nu se bazează pe nimic, ci în sensul încrederii în comunitatea de credință care este Biserica”. Nu există o sursă a Adevărului calificată ca autoritate supremă, nici chiar Scripturile. Desigur, adevărul doctrinei ortodoxe se evaluează după criteriile riguroase ale conformității cu Sfintele scripturi, mărturisirile sfinților, cu crezul și dogmele. Dar există și un text mai evident, ca rezultat din răspunsul la întrebarea: Își au învățăturie năstre corespondența în felul în care ne rugăm în dumnezeiasca Liturghie? Faptul că dogmele și practicile Bisericii sunt toate prezente aici, prezente nu numai ca doctrine, ci ca adevăruri care exprimă taina la care participăm prin rugăciunea Bisericii în inima căreia se află dumnezeiasca liturghie, este o mărturie a depărtării revelației păstrate neschimbate în Ortodoxie. Și, rezultă din fermitatea convingerii, principalele rațiuni a convertirii Părintelui Andrew la dreapta slăvire.

Ideologii de
serviciu
nu s-au gândit
nici un
moment că
printr-o
simplă
schimbare a
denumirii
localității sunt
puse în umbră
și valorile
culturale ce
dăinuiau aici
de ani ...
R.O.

litere

Porți de...vreme închise

Încă din *Prolog*, Codruț Radi, autorul volumului *Porți de...vreme închise* – Editura Premier, Ploiești, 2013 – se dezvăluie ca un spirit a cărui luciditate îl face conștient de limitele ființei, dar și resemnat: *Cad durerii amorțind rânile; Rătăcesc nopțile care mar duce / în altă viață; Adorm în minele ce nu-și găsește / adăpost sub cerul împovărat de sfinți* etc. Se remarcă, mai întâi, în versurile lui, inovațiile masive de la nivelul lexicului și al sintaxei, care creează impresia de criptic, încât demersul liric ar putea fi pus în legătură cu o propensiune ludică a poetului, asociată, la rândul-i, cu nevoia și de alte vocabulele decât cele existente. În felul acesta, *neveșnicie, dinnoul, fiindă, senslugă, nemers* etc. sunt doar câțiva dintre termenii prin care vocea lirică încearcă să-și dezvăluie sinele (devenit și acesta *minele*). Nu este însă vorba de o poezie ermetică, ci, mai degrabă, de o tentativă de redefinire a realității, cu tot ce presupune acest act, ca o posibilă renaștere după gândul poetului, unde, firește, cuvântul e „materialul” de construcție, cu toate resursele lui, structurale și semantice.

Noutatea lexicală, coroborată cu îmbinări sintactice diferite de cele normative generează decodări aleatorii ale mesajului transmis, iar poetul, mai mult decât în alte situații, mizează pe complicitatea cititorului, impulsivându-l să fie activ, să atașeze sensuri textului, să-și asume, astfel, el însuși parte din actul creației, acesta căpătând caracter interactiv.

Dincolo de amintita latură ludică, însă, conținutul se bănuiește, atât cât poate fi descifrat – fiindcă, de pildă, o poezie cu titlul *Însecat*, continuă la fel de enigmatic: *Pribegesc deochi morfii...* –, iar aspectul acesta se relevă încă din titlurile poeziilor, la fel de absoante ca și conținuturile (*Prefugiul; Ne-alternanțe; În doielnicii; Destinului; Aritic; Deshume; Strâmtar; Previdențe; Eterstiții; Oblicee; Caderost* etc., etc.), pentru că, în plan ideatic, poezia reflexivă a lui Codruț Radi trădează o minte cotropită de problemele lumii sau, mai bine-zis, de ideea existenței unor probleme ale lumii, pe care le sugerează, și le asumă, încercând, apoi, să se apropie de concretețea lor, iar între o realitate care se deduce ca dezabuzantă și posibilitățile de manifestare a eului, acesta e tentat să aleagă orice altceva decât imediatul: visul, trecutul, universuri imaginare: *Culori resorb din vise / funingine ce-adastă / în nopți altei promise / că nu mi-e leac de-această*. Este însă o nemulțumire împotriva cauzelor căreia nu luptă, doar le exprimă, le denunță, dintr-un, posibil, sentiment al împăcării în fața implacabilului, un *alt nimic ce vine*, simțind *că moartea timpului ne minte*. Totuși, propune o altă ordine / logică a lumii, o altă configurare, extrăgându-i din ea și reconstituind-o cu factori care îi rescriu sensurile: *Cad spre unde n-am să știu / care vârștelor mi-e viață / asmuțind din tată-n fiu / ochiul încrestat pe față*.

Trecând de suprafață, ambiguitatea perspectivei spre care eul s-ar putea extrage-salva din imediat se exprimă, în poezia lui Codruț Radi, printr-un imaginar contorsionat – de pildă, *Corbi când senfrățesc a cruce / sub cerul cu zarea-ntoarsă / c-au uitat înspre s-apuce / cătrănind de ceața arsă* –, dar, explicit sau nu, poezia lui e traversată de aceeași tristețe, regăsită, în grade și cu intensități diferite la toate spiritele sensibile, care aleg să și-o exprime în artă, pornind din incompatibilitatea definitivă dintre aspirațiile lor și o realitate programată parcă

să le ucidă, unde *nu-i pasă nimănui / timpul de-l cobori sau sui / ziua dac-o să mai vină*. Ori, poate, cum din gând rămâne mereu ceva de nespus, de vreme ce vorba nu-l poate cuprinde, poetul mărturisește efortul prin care *Îmi trag cuvintele spre gând / c-atâta trudă-i în vorbire*.

Este, totodată, o poezie a căutărilor și a împărtășirii celor descoperite, dar absența punctuației, în cea mai mare parte a textelor, accentuează dificultatea decodării optime a sensurilor, gest deliberat al poetului, coroborat cu o topică neobișnuită și cu deplasarea unor morfeme, specifice unor categorii gramaticale, spre altele: *De-ajuns tăcerilor c-astup / în mine totul fost ecou / mă doare marginii pe trup / doar umbra tremurând din nou*.

Încifrarea e, prin urmare, mai ales la nivelul expresiei: *Sinele se trece crud / timpului că-i nefiind; Adevărul nu mi-e față / altuia ce-a fost târziu / nici neliniștii dezvățată / să le-alătur câte știu*. E, poate, răspunsul poetului la reaua alcătuire a lumii, pe care doar o constată: *mă-nstrăinez lumii de mine; M-adun durerilor pe drum, însă mai mult își asumă suferința altora: să fiu eu singurul de-acum / ce crucea altuia o poartă*.

O coabitare oximoronică între prozodia tradițională și un limbaj insolit – creat, cu un termen folosit de poet, prin *permutări* –, generator al unui imaginar artistic pe măsură, formează profilul poeziei lui Codruț Radi, care-i revelează cititorului un spirit hipersensibil, de o deosebită discreție, părând a avea ca arenă a manifestărilor doar poezia. Poetul experimentează, se poate observa, prin urmare, printr-o lirică subiectivă, a eului, ori obiectivă, o altă viziune asupra expresiei: *Cred aurelor primeni / dintâul sol deochi /- delimitând un nimeni / nedezlegat la ochi sau: -ncearcă deochi a tern / printre răstorni amestecate /și n-am ce umbrei să aștern*

/din mine alta fără scoate. Uneori, textele, prin metamorfozele suferite de cuvinte, amintesc de limba spargă a Ninei Cassian!...

Indiferent însă cum ar proceda, raliindu-se poeziei tradiționale ori încercând să spargă tiparele, poezia lui Codruț Radi transmite aceeași dezamăgire indusă de o lume care merge mereu împotriva aspirațiilor poetului, a felului cum percepe el firescul, și orice încercare de a o deturna de la calea ei i se pare irevocabil compromisă, din proiect: *Desnegur nopțile spre zori / salătur rariștilor punți / când cazi mai mult decât cobori / un alt Sisif pe-aceiași munți sau: Se reazemă de ce n-a fost / uitării să-și petreacă nod / într-o pereche nărui rost / c-un nimeni tot mai slobod*.

Punând în balanță, de exemplu, cele două „intenții” ale limbii, pe care le identifica Tudor Vianu, în studiul său despre *Dubla intenție a limbajului și problema stilului*, în versurile lui Codruț Radi se poate remarca tendința spre anularea funcției / intenției tranzitive sau referențiale, încât se obține ambiguitatea maximă a textelor, cu toate consecințele care derivă de aici, legate de decodarea mesajului, latura – să-i spunem, abstractă – a acestei poezii fiind excedentară și, de aceea, debusolantă pentru cititor.

Un posibil „traseu” al apropierei de această poezia ar cuprinde niște etape, spre exemplu, ar putea, mai întâi, ca versurile să fie apreciate drept consecință a valorificării erudiției poetului, apoi să se bănuiește o intenție ludică, pentru ca, în cele din urmă, să se pună aspectul lingvistic al textelor pe seama unei insuficiente posibilități a cuvintelor existente de a-l cuprinde pe poet în frământările lui, determinându-l să creeze altele după chipul și asemănarea sa. Cert este că lectorul, oricât de avizat ar fi, încercând o abordare obișnuită a textelor, se află în dificultate, chiar dacă își propune doar o luare în stăpânire a mediei ramificațiilor pe care le poate dezvolta un fragment sau altul sau volumul în ansamblu.

Ca urmare, Codruț Radi, se poate afirma, îi propune cititorului, prin această carte, să-și asume participarea la o competiție, știind însă, din start, că majoritatea „premiilor” vor rămâne la „organizator”, însă participantul benevol va putea avea satisfacția, clamată în sport – de perdanți, mai ales –, că important e să participe, nu să câștige neapărat. De aceea, un „premiu pentru participare” îi poate fi lectorului orice text din volum. Iată, de pildă, *Locos*, cât de bine poate demonstra cele de mai sus: *În harp necânt dimprejură a jale / rumorile-n acorde ce s-ar frânge / ecoul verve semeni când prăvale / sămpurple a trezie oache stânge. // Caduc astâmpăr timpului de ani / mai cern*

trecuții veșniciei unul / deznod tăcerii graiul ce-l virani / sub porțile aceluiași – stăpânul.

Trecând de „condițiunea materială”, ca să ne întoarcem, mereu, la clasici, la Maiorescu, și ajungând la „condițiunea ideală”, versurile lui Codruț Radi sunt traversate de tristețe, melancolie, regret, sursa dintotdeauna fiind timpul prea puțin pentru om, secundată de imposibilitatea părăsirii benevole a destinului, pentru un altul, iar resemnarea poetului se convertește în vers – cathartic pentru sine, provocare pentru potențialul lector: *Pentru ce să mai trăiesc / ceasurile bat pe loc / alt prezent nepământesc / cu însemne de soroc...*

...Codruț Radi, se poate afirma, îi propune cititorului, prin această carte, să-și asume participarea la o competiție, știind însă, din start, că majoritatea „premiilor” vor rămâne la „organizator”, însă participantul benevol va putea avea satisfacția, clamată în sport – de perdanți, mai ales –, că important e să participe, nu să câștige neapărat.

Lepra lui Constantin cel Mare

Cei ce au făcut pelerinaj la Ierusalim vor fi avut ocazia să viziteze, în interiorul Bisericii Sfântului Mormânt, și cisterna în care a fost descoperită Sfânta Cruce. La nivelul intermediar între Sf. Mormânt și cisterna Crucii se află două altare aparținând Bisericii Armene (unul, închianț Tâlharului celui bun, celălalt, Sfântului Grigorie Luminătorul), iar pe perețele lateral (în stânga altarelor) sunt două fresce impunătoare: una din ele reprezintă Botezul Împăratului Constantin de către Papa Silvestru. (Cealaltă reprezintă recuperarea Sfintei Cruci din mâna perșilor, de către Împăratul Heraclie.) Nu știu de când datează aceste fresce, dar aceea a încreștinării lui Constantin nu poate să nu intrige.

Imaginea nu-i singulară, de altfel. În Baptisterul din dreapta Bisericii Sfântul Ioan în Lateran din Roma, reappare, deși aici parcă ar fi "la ea acasă". Nu departe de baptister se află antică biserică închinată Sfinților Patru Încoronați ("Santi Quattro Coronati"): în interiorul său poți admira un întreg ciclu pictural dedicat Sfinților Silvestru papa și Constantin împăratul. Aceste fresce sunt de o veritabilă valoare artistică, fiind realizate în secolul al XIII-lea. Imaginile reprezentate aici sunt rodul unor vechi legende, constituite încă din veacul al V-lea în jurul acestor două impunătoare personalități ale Bisericii vechi, Împăratul Constantin cel Mare și Papa Silvestru, amândoi cinstiți ca sfinți de către Biserică.

E evident că multe astfel de legende au fost create ad hoc din motive ideologice, având ca scop justificarea unor raporturi între Biserică și Stat, în Occident, dar și între Bisericile Catolică și Ortodoxă.

Istoric, ultima persecuție de mare anvergură împotriva creștinilor s-a consumat în timpul lui Dioclețian (prin anul 303). Aceste fresce însă povestesc despre o persecuție – neverificată istoric – dezlănțuită de împăratul Constantin (probabil, între 313 și 320). Silvestru, care era atunci episcopul Romei (conform legendei), a fost constrâns să se refugieze, împreună cu alți creștini, cei mai mulți

preoți și diaconi, pe Muntele Soratte. Din cauza comportamentului său, împăratul a fost pedepsit de Dumnezeu cu o boală îngrozitoare, căci întreg trupul i s-a umplut de lepră. Acest lucru apare evident în reprezentările iconice de care aminteam.

Au fost îndată chemați medici și vrăjitori, care i-au spus că singurul remediu împotriva acestei boli ar fi o baie în sângele a trei mii de copii. Așadar, împăratul a poruncit să se facă pregătirile cuvenite pentru baia regenerativă. Însă, de-a lungul străzii care ducea spre locul pregătit, i-au ieșit în cale mamele acelor copii care urmau să fie sacrificați, plângând cu disperare și implorându-l să renunțe la gândul său. Atunci împăratul s-a lăsat impresionat, preferând să moară de o boală incurabilă precum lepra, decât să sacrifice atâția copii nevinovați. I-a încredințat așadar pe copii părinților lor și, cerându-și iertare, i-a încărcat cu multe daruri. Pentru gestul său, în noaptea ce a urmat i s-au arătat în vis Sfinții Apostoli Petru și Pavel – pe care împăratul nu-i cunoștea – și care i-au poruncit să-l aducă din nou pe Sfântul Silvestru la Roma, căci numai el l-ar fi putut salva de boală cu un alt fel de "baie". În dimineața următoare, au fost trimiși soldați care să-l ridice pe Silvestru din ascunzătoarea sa și să-l aducă la palat. Silvestru se va fi temut că i-a sosit ceasul muceniei. Ajuns însă dinaintea împăratului, acesta l-a primit cu cinste și i-a povestit vedenia din noaptea precedentă. Când Sfântul Silvestru i-a arătat icoana Sfinților Apostoli Petru și Pavel, îndată împăratul i-a recunoscut. Atunci a înțeles episcopul că doar Sfântul Botez îl va elibera pe împărat de boala sa.

Aceste legende se găsesc povestite în "Viața Sfântului Silvestru Papă al Romei" (în sinaxarele ortodoxe, la 2 ianuarie: a se vedea "Viețile Sfinților pe luna ianuarie"; în cele catolice, la 1 ianuarie). Însă originea lor se află într-un document vechi, "Donatio Constantini" ("Donația lui Constantin"), prin care primul împărat creștin, drept mulțumire pentru darul Botezului care l-a

izbăvit de lepră, i-a dăruit Papei Silvestru, și prin el Bisericii Romei, stăpânire absolută asupra întregului Occident, păstrând pentru sine Constantinopolul și Orientul. Documentul a fost considerat autentic pe toată perioada Evului Mediu. Abia în anul 1440, umanistul Lorenzo Valla a demască falsul, pornind de la incongruențele istorice pe care documentul însuși le conținea. El a constatat, de exemplu, că latina în care era redactat documentul nu era aceea a primei jumătăți a secolului al IV-lea, ci o limbă deja deteriorată și în schimbare, așa cum va fi cunoscută abia câteva secole mai târziu. Apoi, în acei ani ai domniei lui Constantin, nu era papă Sfântul Silvestru, ci Miltiade; iar Constantinopolul nu se numea astfel – a primit numele lui Constantin în anul 330 – ci se numea încă Bizantium.

După mărturia istoriei, împăratul Constantin nu s-a făcut vinovat de nici o persecuție împotriva creștinilor. În plus, s-a botezat abia pe patul de moarte (în 337), de către episcopul Eusebiu de Nicomidia. Astăzi, e unanim acceptat că "Donatio Constantini" a fost redactată nu înainte de secolul al VIII-lea și a fost folosită sistematic de către pontifii romani pentru a justifica puterea temporală derivând direct din aceea a împăratului. Biserica îi cinstește ca sfinți atât pe Constantin, primul împărat creștin, cât și pe Silvestru, papă al Romei: iar acest lucru nu este un fals, ci corespunde adevărului Bisericii.

După mărturia istoriei, împăratul Constantin nu s-a făcut vinovat de nici o persecuție împotriva creștinilor.

Scriitorii români din exil...

(urmăre din p. 8)

vagant și mustind de talent, care s-a afirmat scriind în franceză, raportând un succes fulminant; în 1930, bolnav, după experiențe dure, a revenit în țară, rău primit și de stînga culturală, pentru a fi scris *Spovedania unui învins*, cu dezvăluiri alarmante despre realitățile sovietice pe care le cunoscuse îndeaproape, dar și de dreapta, din cauza militantismului său socialist din anii tinereții. A murit de ftizie, după 5 ani de nou exil, de data asta printre ai săi... Istoriile literare franceze îl ignoră complet, chit că și-a câștigat celebritatea în toată lumea; G. Călinescu în *Istoria* sa monumentală din 1941 nu-i dă importanța meritată, afirmînd: "Gestul (exilului și scrierea în altă limbă) nu se recomandă"; recent, *Istoria critică* îl exilează încă o dată, la Scriitori de dicționar. Opera lui e publicată în 30 de limbi, s-au făcut filme după cărțile sale, există în lume nenumărate Asociații ale Prietenilor lui Panait Istrati. Însă reintegrarea sa canonică întârzie.

Imediat după Decembrie a existat o revenire entuziastă în spațiul literar-cultural a tuturor condeielor din străinătate. Colaborări la reviste și publicații, editarea a numeroase cărți scrise în aceste ultime decenii de exil, inclusiv reeditarea cărților care îi făcuseră cunoscuți pe vremuri. Nu se poate spune că vreunul dintre scriitorii exilului a ratat șansa nemaisperată de a se reintegra în literatura română, inclusiv în dicționarele și istoriile literare apărute între

timp. Editurile le-au acordat prioritate absolută, lucru de înțeles, fiind vorba de nume interzise la noi vreme de decenii. Companiile aeriene au avut mult de câștigat cu asalturile scriitorilor din străinătate la editurile autohtone, care se înmulțiseră precum ciupercile. Că lucrurile nu au continuat tot așa până în stricta actualitate, e doar un aspect legat de mersul general al preferințelor cititorilor. Un caz special este Paul Goma, exilat încă în 1977, nesuștinut de colegii din Uniunea scriitorilor. A refuzat cetățenia franceză și își câștigă existența din munci necalificate. Cărțile lui, de o virulență ieșită din comun au apărut în țară, reputînd un semnificativ succes de public, însă statul român, care îi retrăsese cetățenia nu se grăbește să i-o redea, cum nici Uniunea scriitorilor nu l-a reprimat în rândurile sale. Nu i s-a făcut nicio invitație oficială, nicio ofertă reparatorie. Goma rămâne glasul unui adevăr netrucat și care nu este bine văzut de oficialități, primit cu circumspecție de cobreslașii care se resemnaseră să suporte comunismul.

În schimb, vom spune că, propriu-zis, mai niciunul dintre scriitorii plecați în exil nu s-a mai întors definitiv în țară, ca persoane fizice; o excepție: Ilie Constantin, după pensionare (îl înțelegem: cu o pensie din Franța trăiești ca un boier în România); o alta fiind George Astalos, cu sejururi alternative la Paris și București, cu piese jucate mai ales în Republica Moldova...

Au venit și au revenit, de multe ori pe cheltuiala USSR, care le-a organizat numeroase întâlniri și conferințe. Au văzut, au privit cu un ochi critic, (cum altfel?!), după ce scăpaseră o lacrimă emoționată, dar nu s-au mutat înapoi, la baștină. Este și cazul lui Petru Popescu, autor al cărții *Întoarcerea*. Al unui Nedelcovici, a lui N. Balotă, I. Negoieșcu, Paul Miron etc. De înțeles, omenește: după două-trei decenii, oamenii și-au făcut un alt rost, mai ales că trebuia exclusă din calcul eventualitatea revenirii în țara care îi repudiase. Este, repet, prea de înțeles și în afară de orice reproș. Un alt paradox al vieții din exil fiind chiar acesta: nu ne putem smulge din suflet și din amintire lumea edenică a începuturilor, însă pe de altă parte întoarcerea fizică în timp precum și întoarcerea în casa copilăriei sunt imposibile. Casa părintească e în ruinare, vecinii au îmbătrânit, deveniți de nerecunoscut sau nu mai sunt defel. A exclamat Gabriela Melinescu, la una dintre vizitele făcute în țară, unde a mahnit-o absența prietenilor: Niciunul dintre prietenii și cunoscuții mei nu mai este în viață! Totul ar fi să nu pleci niciodată de la baștină, să rămâi până la capăt în spațiul miortic, protector, securizant. Însă dacă ai plecat, întoarcerea cu arme și bagaje nu mai poate avea loc. De unde drama de nevindecă a exilatului, care nu este, psihologic vorbind, decât o ridicare la putere a durerii resimțite în general de cel care s-a desprins de edenul copilăriei.

Imediat după Decembrie a existat o revenire entuziastă în spațiul literar-cultural a tuturor condeielor din străinătate.

Vandra* prin lumea largă

L-am citit întotdeauna cu imensă plăcere pe Karel Capek. Mi-au plăcut cu deosebire notele lui de călătorie scrise sprintar, fără mofturi stilistice, în care, dintr-o întorsătură de condei, surprinde esențialul. Însă sub aparența ușurinței și a zâmbetului cu care sunt scrise notele de voiaj se ascund și destule lucruri grave sau de-a dreptul dramatice. În volumul *Impresii de călătorie* lămurește ce înseamnă să umbli prin lume: „(...) să călătorești, oameni buni înseamnă eforturi, necazuri și griji nu glumă”. Dacă notele de călătorie din Spania și Italia au o notă șagalnică, încărcată de umor, ea se schimbă în *Drumuri prin Europa: „După cum se prezintă astăzi lucrurile în Europa, călătorul ar trebui în prealabil să se informeze dacă în orașul în care îl poartă drumul său nu are loc cumva un război civil, vre-o lovitură de stat sau vreun congres”*. Sub aparența unei fraze oarecare, referirile scriitorului ceh sunt cât se poate de concrete: e vorba despre războiul civil din Spania, despre loviturile de stat date de Hitler, Mussolini, Salazar și Franco; e vorba mai ales despre cel mai tragic eveniment pentru autor de Congresul Studenților Germani Sudeți, din aprilie 1938, când s-a lansat ideea alipirii regiunii sudete a Cehoslovaciei la Germania hitleristă, lucru care s-a și petrecut în septembrie 1938, după semnarea tratatului de la Munchen. Cu această imagine hidoasă în suflet a închis ochii Karel Capek în decembrie a aceluiași an fatidic. Avea doar 48 de ani.

O călătorie nu înseamnă „distracție” cum consideră unii. O călătorie înseamnă costuri mari și tot pe atâta osteneală, griji, necazuri și riscuri pe care le înfrunți de dragul cunoașterii. Cum în ultima vreme Planeta are din ce în ce mai dese și violente puseuri de febră cu erupții imprevizibile a crescut și riscul călătoriilor. După atentatele teroriste de la Londra, Madrid și Paris, Europa, până mai ieri deschisă turismului, a devenit un câmp minat. Oribilele atentate de la Paris din 13 noiembrie a.c. mi-au amintit de Capek și de tragicul substrat al frazei cu pricina, care dintr-o amară constatare a devenit peste noapte o sumbră premoniție. Granițele riscă să se reînchidă, iar a călători în Orientul Apropiat este de-a dreptul imposibil. Pericolul de a umbla prin lume a existat dintotdeauna, doar că el n-avea potențialul letal de azi. Eu însămi, în călătoriile mele, am avut parte de pățanii nu tocmai „distractive”. Cu gândul la cei care visează încă să străbată lumea în lung și în lat, mi-am propus să povestesc câteva dintre ele.

Paris, octombrie 1988

Argumentul pentru obținerea unei vize de călătorie în Franța a fost un diagnostic medical prăpăstios. Până la scara avionului n-am suflat nimănui o vorbuliță unde plec, lesne de înțeles de ce. În ce mă privește, mi-am zis că chiar de-ar fi să-mi cânte popa din scriptură, barem mi-am îndeplinit arzătoarea dorință de a hălădui prin Paris și muzeele sale, așa că am luat în tălpile pantofilor capitala franceză și bogatele sale muzee.

Cu ocazia unui congres internațional de ornitologie ținut la Lille, în 1977, soțul meu a vizitat și Parisul. Din banii plătiți pentru participarea la congres mi-a cumpărat o serie de albume de artă și un pix *Gibert* care scria minunat. Pixul își dăduse de mult duhul, dar mie mi se înșurubase în cap să-mi cumpăr la Paris alte câteva pixuri *Gibert*. Librăria *Gibert*, pe lângă albumele de artă impecabil

editate pe care le vinde, are și o papetărie. Trebuie spus că cele două corpuri de clădire se află pe Boulevardul Saint-Michel. Unul din ele era lipit de un cinematograf.

După o zi de plimbare prin Cartierul Latin, pe înserate m-am oprit la librăria *Gibert* de unde mi-am cumpărat pixurile dorite și am întârziat la standul cu albume de artă. Furată de splendoarea albumelor, însă foarte obosită, mi-am propus să revin la librărie a doua zi dimineța. În ziua următoare, mai să nu recunosc locul: zona era împrejmuțată de poliție, fațada cinematografului neagră de funingine, iar pe jos, sticlă spartă și resturi de mobilier ars. Am întreat un polițist ce anume s-a întâmplat. „A ars”, mi-a răspuns el plictisit. La jurnalul de seară m-am așezat în fața televizorului curioasă să aflu ce se petrecuse. Lucrurile au stat așa: prin mass-media se anunțase că la Paris va avea loc premiera filmului lui Scorsese, *Ultima ispită a lui Iisus*. Catolicii habotnici considerau filmul o blasfemie și amenințau oricare cinematograf care ar fi îndrăznit să proiecteze pelicula cu incendierea. Dispute aprinse între catolici și cei care doreau să vadă filmul, încăierări în stradă, hărmălaie mediatică și inflamare peste măsură. Degeaba a încercat episcopul Parisului, monseniorul Lustiger să aplaneze conflictul, catolicii fanatici o țineau pe a lor: Dăm foc! Rezultatul a fost că, exceptând cinematograful de lângă librăria *Gibert*, niciun altul n-a îndrăznit să proiecteze filmul. Seara, după plecarea mea, în timp ce rula filmul lui Scorsese, câțiva inși au pătruns în sală cu canistre din care au vărsat benzină peste câteva rânduri de scaune, după care au dat foc. Unsprezece persoane intoxicate grav cu fum au fost transportate în mare grabă la spital, iar sala de cinema s-a făcut scrum. În urma acestui incident, pentru a se pune capăt stării tensionate dintre catolicii fanatici și cei care doreau să vadă filmul, la jurnalul de seară s-a anunțat că „s-a luat decizia” (sic!) ca pelicula să fie proiectată de postul oficial de televiziune. „Dacă nu vă place, a conchis prezentatorul, n-aveți decât să vă aruncați televizorul pe fereastră”. În a treia seară am avut ocazia să văd filmul la televiziune. În timpul proiecției, nu-mi amintesc să fi auzit zgomot de televizoare azvârlite în stradă și nici să fi văzut în zori gunoierii măturând tuburi catodice și carcase de televizor distruse. Cât despre catolicii habotnici, cred că au văzut totuși filmul printre degetele răsirate ale mâinilor cu care își acopereau fețele...

Jugoslavia, iulie 1991

Ce anume simți când ți se vără în nas o mitralieră, aveam să aflu în vara lui 1991. Invitată concomitent la Paris și Lyon, nu mă puteam hotărî pe unde s-o apuc: prin Nord, via Ungaria, Austria, Germania. Sau prin Sud, prin Jugoslavia și Italia? Până la urmă o revelație noctură m-a făcut să aleg ruta prin Sud. Știam că Jugoslavia era în plin război, însă în condamnabila mea inconștiență luasem vremelnicele armistiții încheiate între părțile beligerante în iulie ca un semn premergător încheierii pașnice a conflictului. Drept care mi-am cumpărat bilet dus-întors prin Belgrad. A fost o hotărâre pe care aveam s-o plătesc cu destule necazuri și o strașnică spaimă.

Întreaga călătorie a fost cu bucluc de la un capăt la celălalt. La dus, din cauza întârzierii acceleratului București - Belgrad, am pierdut de luat toate trenurile pe care urma să le iau. La înapoiere, altă halima: după ce a întârziat trenul de Veneția, la Trieste am aflat că granița cu Jugoslavia se închisese și doar un

miracol a făcut să prind ultimul tren care ducea la Zagreb. Cum biletul meu nu mai era valabil, mi-am cumpărat un alt bilet, doar până la Budapesta, și de acolo, Dumnezeu cu mila. În gara Kelety am prins în ultimul minut un tren ce mergea la București. Când a venit controlorul ungar, i-am arătat biletul prin... Belgrad. Om de treabă, înțelegător, controlorul ungar mi-a spus că, dacă am noroc să nu fie supracontrol până la graniță, să-mi fie de bine. N-a venit niciun supracontrol. Am răsuflat ușurată când am ajuns la Curtici. Întâia zisă de mamă auzită mi s-a părut o suavă figură de stil poetică. După trei zile infernale ajunsesem acasă.

Trecând peste povestea neplăcerii de a călători cu trenul prin Europa la începutul deceniului nouă al secolului trecut, revin la momentul când mi s-a pus în nas țeava unei mitraliere. După o zi petrecută fără prea mare folos prin Belgrad, pe înserate m-am dus la gară de unde urma să iau trenul de Veneția. Peronul era aproape pustiu, doar câțiva localnici care ne priveau cu mirare pe mine și pe doamna care mă însoțea și care mergea la un congres în Italia. Trenul era aproape gol, nu cred că să se fi urcat în el mai mult de douăzeci de persoane. În vagonul în care am urcat, exceptând noi două, țipenie de om. Am înghițit ceva frugal, după care ne-am întins fiecare pe câte o banchetă și după atâta oboseală am adormit tun. Ne-au trezit vocile a doi vlăjgani sârbi proțâpiți în ușa compartimentului care ne tot ziceau ceva pe limba lor și rânjeau batjocoritor. Singurele lucruri care i-au împiedicat să intre, mai mult de natură psihică decât fizică, erau bagajele lăsate chiar la intrare și vocile noastre de harpii înfuriate. Până la urmă s-au dat duși, iar noi am adormit la loc. M-a trezit brusc lumina puternică a unei lanterne vârate în ochi și țeava unei mitraliere îndreptate spre fața mea. Mi-a înghețat sângele în vine. Năucă de oboseală, cu mintea vraște de somn și lumina lanternei vârate în ochi, nu înțelegeam ce se petrece. Aținteam îngrozită țeava mitralierei, iar prin cap îmi treceau cele mai înfiorătoare gânduri. Până aici mi-a fost. „Pasport!”, a tunat vocea insului ce mă ațintea cu mitraliera. Încă tremurând din cauza șocului, i-am întins pașaportul. În timp ce el și insul care îl însoțea ne controlau pașapoartele, comparând mutrele noastre de bufnițe speriate cu fotografiile din pașaport, i-am putut vedea o clipă. Erau doi militari înalți și solizi, cu fețe dure, iar vocea le era autoritară, aspră și repezită ca a oricărui ins care vrea să pară mai mult decât e în realitate. Numai văzându-i te simțea deja vinovat de ceva, fie și doar că te-a pus naiba să le traversezi teritoriul. După controlul amănunțat - cred că au studiat și cotorul pașaportului în timp ce noi bățaiam de o teamă respectuoasă -, cei doi inși din poliția militară a transporturilor ne-au întors spatele și, fără cea mai mică dără de politețe au plecat mai departe să controleze trenul gol.

Lesne de înțeles că ni s-a speriat somnul, că n-am mai putut ațipi deloc până la destinație. La cel mai mic zgomot ne ciuceam ca niște animale speriate în fundul compartimentului. După acea noapte de spaimă, lungă și neagră, a dat Dumnezeu de a răsărit soarele. Minunatul peisaj al coastei adriatice scăldat în lumina dimineții ne-a mai risipit din tulburare. Totuși, când am coborât în gară la Veneția, aveam gura uscată iască și nu-mi doream decât un singur lucru: apă!

Paris, august 1991

În vara lui '91 puteam fi văzute în capitala franceză, prin stații de autobuz și metrou, pe

Ce anume simți când ți se vără în nas o mitralieră, aveam să aflu în vara lui 1991. Invitată concomitent la Paris și Lyon, nu mă puteam hotărî pe unde s-o apuc: prin Nord, via Ungaria, Austria, Germania. Sau prin Sud, prin Jugoslavia și Italia?

stâlpii de afișaj, prin vitrinele unor magazine sau prin alte locuri, postere uriașe cu pictura „Femeie la malul mării” a lui Nicolae Grigorescu. Ele făceau reclamă expoziției „Pe vremea pictorilor impresioniști români” din parcul Bagatelle. Am petrecut o dimineață de vis în fermecătorul parc Bagatelle, iar după amiază m-am dus în compania unui fost elev al meu care studia arheologia la Sorbona, să văd expoziția de sculptură în aer liber de pe cheiul Senei.

Expoziția de sculptură nu m-a impresionat cine știe ce chiar dacă, printre altele, figura și o variantă în piatră a Mesei brâncușiene. Deodată, însoțitorul meu mi-a șoptit alarmat „Doamnă!”, arătându-mi din privire ceea ce eu văzusem deja. Înspre mal, ascunși în tufișuri, polițiști înarmați; de partea cealaltă niște inși urmăriți de polițiști care încercau să se pitească în vegetația destul de anemică. Taman la mijloc, între ei, noi doi. „Taci și continuă să mergi calm. Nu întoarce capul în nicio parte și prefă-te că n-ai văzut nimic, altfel ăștia ne găuresc”, i-am spus printre dinți. După aventura din trenul de Venetia, numai asta îmi lipsea. Ne-am îndepărtat încet și abia când am ieșit din raza lor de vedere am răsuflat ușurată. Nici n-am mai întors capul să văd cum s-a terminat jocul de-a hoții și vardiștii. Bine că scăpasem din blestemata întâmplare.

Bruges, 25 iulie 1995

În timp ce luam micul dejun, proprietarul micii pensiuni la care trăsesem cu o seară în urmă, s-a apropiat de mine, spunându-mi într-o franceză aproximativă cu puternic accent flamand, că s-a anunțat la știri că la Paris a avut loc „une exposition dans une station de metro”. Bun, cu arta contemporană te poți aștepta la orice, dar asta nu-i ceva care să țină primul loc la știri. „Peut’être une explosion”, am replicat eu. „Ah, oui, c’est ça”, s-a corectat Stephan, „Ou?, dans quelle station?”, am insistat. A rostogolit niște denumiri aiuritoare, toate terminate în *iche*, de unde am tras concluzia că era vorba despre stația de la Boul’Miche. La auzul știrii am rămas cu cuțitul cu care mă pregăteam să-mi ung tartina în aer. Cu doar două zile în urmă mi s-a întâmplat ceva straniu. Tocmai din acea stație trebuia să iau trenul rapid RER ce leagă anumite cartiere ale Parisului între ele. Deși consultam harta sprijinită tocmai de parapetul stației Boul’Miche, brusc mi s-a pus pata și am refuzat să cobor. Un argument logic pentru atitudinea mea nu aveam, mai cu seamă că obosită cum eram, îmi venea să-mi pun picioarele pe după gât și să merg în mâini. Altă soluție decât să traversez Sena și să iau metrul de pe celălalt mal nu exista. Și ce lată e Sena când ești terminat de oboseală! Niciun argument rațional n-a funcționat în fața inexplicabilului refuz de a coborî în acea stație. O zi mai târziu în stația de la Boul’Miche a avut loc atentatul din trenul RER soldat cu opt morți. Atacul a fost pus la cale de fundamentalistii musulmani. Simetric cu acest atentat, la începutul toamnei lui 1995, a avut loc un atac similar la Lyon, în cartierul Croix Rousse.

După atentatul din RER a urmat la Paris o vară infernală. Coșurile de gunoi de pe străzi, de teama să nu se pună în ele o bombă, erau sigilate; metrul era oprit des din cauza unor presupuse bombe plasate în vagoane, iar călătorii obligați să coboare; călătorii metropolitanei pariziane se uitau suspicioși unii la alții și la bagaje; la intrarea în muzee și instituții publice se făceau controale amănunțite, iar librăriile muzeelor erau închise. Flanarea fericită pe străzile capitalei franceze și acel *joie de vivre* specific Parisului fuseseră înlocuite de îngrijorare și neîncredere. După prinderea teroriștilor de la Lyon, lucrurile s-au mai domolit, părea că atentatele nu vor mai continua. La douăzeci

de ani distanță, pe 13 noiembrie 2015, ele au reizbucnit. Mai virulente, mai bine organizate și cu mai multă cruzime ca niciodată...

Mexic, aprilie 1998

În primăvara lui '98 era în vizită la mine mama. Când m-am întors din oraș spunându-i ca fapt divers că am văzut la agenția de turism anunțată o excursie în Mexic, ea, care se teme de avioane și care n-a călătorit mai departe decât până la Cluj când eram studentă, a cărei unică și maximă plăcere a fost plimbarea pe lacul de acumulare din Pitești cu o copaie de tablă antediluviană, mi-a răspuns fără ezitare: „Dacă ai bani, du-te!” Și dusă am fost.

În prima zi am vizitat Mexico City. Tur de oraș, parcul Alameda, Muzeul de Arheologie și altele. La palatul prezidențial am fost duși să vedem picturile lui Diego Rivera, unul din cei trei mari muraliști mexicani alături de Orozco și Siqueiros. Frescele lui Diego Rivera m-au impresionat prin forța cu care a surprins momente cruciale din istoria veche și nouă a Mexicului. Ceva însă mi-a creat o neplăcută stare de disconfort psihic: erau gărzile militare care păzeau palatul prezidențial. În jeepuri descoperite, soldați înarmați până în dinți stăteau cu mitralierele în mâini, gata să intervină în orice moment. Scunzi de statură și îndesați, cu căștile înfundate până pe ochi semănau izbitor cu soldații-roboti din pictura „Războiul” a lui Marcel Gromaire. Numai văzându-i te lua cu frig pe șira spinării.

În primăvara anului 1998 Mexicul era în starea premergătoare unui război civil. Țăranii din Sud, descendenții *peonilor* (în țările Americii Latine, *peon* înseamnă țaran sărac) reclamau dreptul de proprietate asupra pământului lucrat secole la rând în condiții similare iobăgiei. Se ajunseseră la situația asta din cauza marilor latifundiași care îi împrumutau pe nefericiți cu mici sume de bani cu care îi îndatorau, după care le cereau dobânzi uriașe imposibil de plătit și astfel îi legau pe viață de pământ. Dreptul de a deține în proprietate propriul pământ, asta cereau țăranii de la guvern. La sfârșitul secolului XX, oligarhia latifundiară se opunea încă unei legi care să le dea drept de proprietate muncitorilor agricoli. Revolta a luat caracter de masă, iar revendicările aveau un ton din ce în ce mai hotărât și din ce în ce mai violent până s-a ajuns la conflict armat între țăranii din Sud și autorități. Marșul asupra capitalei, în care au străbătut pe jos peste cinci sute de kilometri, a fost decisiv. La câteva luni după plecarea mea din Mexic, a fost în sfârșit adoptată legea atât de mult dorită. Starea omnițională dintre țărani și guvern explica omniprezența armatei gata oricând să riposteze.

Pe itinerariul excursiei figura și provincia Chipas, centrul revoltei. Am fost cazați la San Cristobal de Las Casas, un orașel provincial colonial fermecător. Femeile erau îmbrăcate în tradiționalele costume *maya* în care culori din cele mai contrastante se împerecheau în mod strident, dar nu supărător. După o dimineață petrecută la Palenque, după amiază am fost duși la Zinacantan, un sat specializat în producția artizanală de țesături și broderii tradiționale. Ghidul ne-a atras atenția că nu avem voie să ne îndepărtăm nicio clipă de grup, că fotografiatul era interzis și că trebuie să respectăm la secundă cele două ore care erau alocate vizitei. Avertismentele ghidului nu sunau prea încurajator și curând aveam să aflăm și de ce. Prima imagine care m-a șocat atunci când am coborât din autocar nu a fost spectaculoasa catedrală din mijlocul satului, ci jeepul încărcat cu soldații-robot ținând mitralierele gata de tragere în mâini. Pe jos, cartușe goale și fragmente de țesături arse. Piața, complet pustie. Am vrut să culeg de pe jos un

fragment de țesătură, dar m-a oprit pictorul Sălișteanu: „Doamnă, nu cred că ați vrea să ajungeți într-o închisoare mexicană. Știți cum sunt astea, intri, dar nu se știe dacă mai și ieși”. Când am întors capul în direcția jeepului am văzut privirea de gheață a militarilor roboți fixată asupra mea.

După vizitarea atelierelor artizanale, de unde mi-am cumpărat o minunată bluză mexicană brodată în culori vii cu știuleți de porumb și fluturi, la ora fixată am urcat în autocar. Cu puțin înainte de ieșirea din Zinacantan, din fugă am văzut altă imagine surprinzătoare. Îmbrăcați în ponchouri roșii ca focul, așezați pe jos în iarba verde, bărbații satului țineau o adunare. Am întrebat ghidul ce se petrece. Mi-a spus că sătenii se sfătuiau cum să acționeze în ziua următoare. La cină, ni s-a anunțat ora plecării a doua zi, șapte fără un sfert. De ce la fără un sfert și nu șapte?, m-am mirat eu cu voce tare. Pentru că la șapte reîncepe războiul, mi s-a răspuns.

Lima, mai 2000

Lima e un oraș pe placul meu, cu spectaculoase palate, catedrale vechi și impunătoare, cu o arhitectură colonială dominată de mici vile cu un singur etaj care închid *patio*-uri minunate, cu grădini încărcate de flori de cele mai diferite forme și culori - cartierul în care era hotelul în care am locuit se numește Miraflores -, totul impregnat cu parfum de epocă. Exploratorul norvegian Thor Heyerdhal considera Lima cel mai frumos oraș din lume. De n-ar exista Parisul cu muzeele sale pline de capodopere, mai că l-aș considera și eu la fel.

La Lima am petrecut, cu două scurte intreruperi când am plecat la lacul Tititcaca și la Iquitos, pe Amazon, trei zile. Prea puțin pentru o adevărată cunoaștere, îndeajuns însă ca să-mi fac o idee despre oraș. Am găsit Lima pe gustul meu, încântătoare adică. Cu o singură excepție, dar aceea extrem de supărătoare: omniprezența armatei și poliției în locurile publice. Priveam încântată frumoasele *casones*/balcoane traforate de la palatul episcopal, dar când coboram ochii dădeam de chipul unui soldat înarmat care mă studia ca pe o gânganie; intram în vreo catedrală, la ieșire mă împiedicam de un polițist și tot așa. Din 30 în 30 de metri, „tricotat”, adică unul pe o parte, altul pe cealaltă, dădeai peste inși înarmați, ceea ce era foarte supărător. La fel de dese și agasante erau posterele electorale cu figura lui Alberto Fujimori care, în 2000, candida pentru un nou mandat. De-i întrebai însă pe peruani de rând cu cine votează, răspundeau la unison: Cu Toledo! Fujimori n-avea însă nicio intenție să cedeze puterea așa că, pentru a preîntâmpina o revoltă scosese poliția și armata în stradă. Alegerile au fost măsluite și la două săptămâni după plecarea mea s-a anunțat realegerea lui Fujimori. Nimic nu i-a mai putut opri însă de astă dată pe peruani să se revolte și să atace cu cocktailurile Molotov palatul prezidențial. Fujimori a fost cel mai corupt președinte al Peru-ului. Proba irefutabilă a acestui fapt a fost un filmuleț făcut cu camera ascunsă în care era văzut șeful poliției secrete înmânându-i „șpaga” lui Fujimori. Dat în vileag, Fujimori a fost nevoit să demisioneze și să fugă din țară. În locul lui a ajuns președinte Toledo.

Ei și, ce mare lucru s-a petrecut? Nu s-a tras, nu au fost puse bombe. E adevărat, numai că o astfel de atmosferă supratensionată, cu inși înarmați de care te izbești la tot pasul e de natură să-ți distrugă bucuria vizitării unui oraș sau a unei țări necunoscute. Călătoria nu-i chiar „distracție”, cum o considera fostul meu redactor-șef, uneori te poți afla în iminența unui pericol la care nu te aștepti și care poate strica tot.

* **Vandra** - expresia provine din limba germană unde *wan'dern* înseamnă a călători.

Ceva însă mi-a creat o neplăcută stare de disconfort psihic: erau gărzile militare care păzeau palatul prezidențial. În jeepuri descoperite, soldați înarmați până în dinți stăteau cu mitralierele în mâini, gata să intervină în orice moment. Scunzi de statură și îndesați, cu căștile înfundate până pe ochi semănau izbitor cu soldații-roboti din pictura „Războiul” a lui Marcel Gromaire. Numai văzându-i te lua cu frig pe șira spinării.

Știri de la Centrul Cultural Pitești

■ Primăria Municipiului Pitești și Consiliul Local, prin Centrul Cultural Pitești au organizat în perioada 27-29 noiembrie 2015, Festivalul Național de Muzică Lăutărească Veche „Zavaidoc”, ajuns la a zecea ediție.

Festivalul „Zavaidoc”

Vineri, 27 noiembrie, în Sala Ars Nova a Centrului Cultural Pitești a avut loc preselecția aspiranților la premiile festivalului, la care s-au înscris 30 de persoane din județele Argeș, Dolj, Olt, Dâmbovița, Iași, Prahova, Timiș, Vâlcea, dintre care, doar 10 candidați au fost selectați, conform regulamentului. Sâmbătă, 28 noiembrie s-a desfășurat la Teatrul „Alexandru Davila”, concursul Festivalului „Zavaidoc”, la care toți cei 10 competitori au susținut două probe de aptitudini muzicale: o piesă de muzică lăutărească cu acompaniament și o piesă de folclor românesc autentic – doină sau baladă, fără acompaniament. Concursul a fost urmat de

Conferințele Municipiului Pitești

„Tinere Scânteii”

recitaluri extraordinare, susținute de Ansamblul de Copii „Zavaidoc”, Zorina Bălan, Grupul Vocal „Zavaidoc”, Valentin Grigorescu, Panseluța Feraru și Nelu Ploieșteanu.

Festivalul „Zavaidoc” a continuat duminică, 29 noiembrie, tot la Teatrul „Alexandru Davila” din Pitești, cu Gala Laureatilor, când juriul prezidat de etnomuzicologul Elise Stan și format din personalități consacrate ale muzicii românești i-a anunțat pe câștigători. Menționi au obținut Diana Saracino Vasile din Câmpulung Muscel și Alexandru Nica din București. Premiul al treilea i-a fost decernat Luizei Paca din Pitești, premiul al doilea a fost obținut de Ina Chiriac din județul Iași, comuna Prisăcani, iar premiul întâi de Anișoara Popescu din comuna Cezieni, județul

Olt. Marele premiu al Festivalului „Zavaidoc”, ediția a zecea a fost câștigat de Constantin Ghinea Dumitrache, din municipiul Ploiești, județul Prahova.

Festivalul „Zavaidoc” s-a încheiat cu alte recitaluri extraordinare, susținute de George Nedelea, Ana Maria Cârștina, Nicu Gigantu, Cornelia Catanga și Ionel Tudorache. Acompaniamentul a fost asigurat de Taraful „Zavaidoc”, sub îndrumarea dirijorilor Cristian Sandu și Victor Buștean. Directorul artistic al festivalului a fost Valentin Grigorescu iar prezentator, Marius Ciprian Pop. Festivalul Național de Muzică Lăutărească Veche „Zavaidoc”, inițiat de primarul Municipiului Pitești, Tudor Pendiuc, are ca obiective omagierea marelui lăutar Marin Teodorescu, supranumit Zavaidoc, născut la Pitești în anul 1896, precum și descoperirea și promovarea de noi talente ale muzicii lăutărești.

■ Centrul Cultural Pitești a organizat un medalion literar, dedicat poetei Daniela Gabriela Voiculescu și susținut de poeta Denisa Popescu, în cadrul proiectului cultural-educativ, sub genericul „Recenzii”. Denisa Popescu a făcut aprecieri despre creația literară a Danielei Voiculescu, dar și despre aplecările acesteia în materie de numerologie, astrologie și știința cristalelor. Daniela Voiculescu a vorbit la rândul ei despre poemele sale, inspirație și mesajele pe care le transmite cititorilor ei. La eveniment au participat elevi, cadre didactice de la Colegiul Economic Maria Teuleanu și admiratori, care au dialogat cu cele două poete.

■ Centrul Cultural Pitești, prin Clubul de Istorie „Armand Călinescu” a organizat simpozionul cu tema „România, încotro?”, din seria dezbaterilor publice lunare, sub genericul „Lumea Azi”. Manifestarea a fost susținută de judecătorul Marius Andreescu de la Curtea de Apel Pitești, istoricul Marius Chiva și medicul poet Adrian Mitroi, toți membri ai redacției revistei-document „Restituiri”. Vorbitorii au abordat situația pe care o traversează România în contextul protestelor izbucnite în urma tragediei din Clubul „Colectiv” din București. „Este posibilă chiar schimbarea formei de guvernământ a țării”, au opinat invitații. La discuții au participat elevi, cadre didactice de la Colegiul Economic Maria Teuleanu și pasionați de istorie.

■ Proiectul cultural-educativ sub genericul „Printre cărțile oamenilor de cultură argeșeni”, organizat de Centrul Cultural Pitești în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Argeș a cuprins în luna noiembrie 2015, o întâlnire literară cu poeta Lucreția Picui. Originară din municipiul Câmpulung Muscel, județul Argeș, Lucreția Picui este responsabil șef Secția Colecții Speciale din cadrul Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” Argeș, expertă în carte veche românească și bibliofilie, fiind coautor al unor lucrări de specialitate. Pasionată de poezie, Lucreția Picui a publicat volumul de versuri cu titlul „Fără anestezie”, în anul 2011 și este membră a Ligii Scriitorilor din România și de Expresie Română de Pretutindeni Filiala Arad. La eveniment au participat elevi de la Colegiul Tehnic Dimitrie Dima, Colegiul Național I.C.Brătianu, Colegiul Economic Maria Teuleanu și studenta Liliana Jugănar, de la Facultatea de Litere din cadrul Universității Pitești, care au susținut o lectură publică din creația invitatei. Despre Lucreția Picui și poemele sale au vorbit profesorul Vasile Ghițescu și promotorul cultural Adina Perianu. Lucreția Picui a dialogat la rândul ei cu publicul și le-a dedicat celor prezenți, câteva dintre poemele sale.

■ Centrul Cultural Pitești a organizat simpozionul cu tema „Apa primordială – miracolul vieții,” în cadrul proiectului

cultural-educativ, sub genericul „Armonie și stil de viață cu Adina Perianu”. Manifestarea a fost susținută de dr.ing. Adina Perianu, specialist în horticultură, care a vorbit despre proprietățile curative ale apei, oferind o serie de recomandări, bazate pe studii recente ale unor instituții de prestigiu din lume. Evenimentul a mai cuprins o lectură publică din creații literare semnate de poeta Amalia Constantinescu și dr. ing Nicolae Braniște, creații care au ca temă, evident, apa.

■ Primăria Municipiului Pitești a organizat prin Centrul Cultural Pitești o nouă ediție a Conferințelor Municipiului Pitești, avându-l invitat pe istoricul militar Florin Șperlea. Autor al mai multor studii și volume de specialitate, Florin Șperlea a susținut prelegerea cu tema „Războiul românilor pentru întregirea națională prin ochii celor mici” sau „Un război prea mare pentru România Mare?” Preț de mai bine de un ceas, istoricul le-a expus celor prezenți, viziunea proprie despre Primul Război Mondial, în contextul în care anul viitor se împlinesc 100 de ani de la izbucnirea conflagrației mondiale. Evenimentul a cuprins și un recital de cântece patriotice, oferit de Grupul Vocal „Armonia”, sub îndrumarea col.(rtr) Nicolae Perniu.

■ Centrul Cultural Pitești, prin Clubul de Istorie „Armand Călinescu” a organizat simpozionul cu tema „Istoria culturală a unei emoții – plictiseala”. Manifestarea s-a desfășurat în cadrul proiectului cultural-educativ sub genericul „Istorie și istorii cu Marin Toma”. La dezbateri, istoricul Marin Toma le-a vorbit celor prezenți despre plictiseală, pe care a definit-o drept o emoție, care se manifestă în diverse situații. Publicul format din elevi și cadre didactice de la Colegiul Național Zinca Golescu și pasionați de istorie a avut parte de o prelegere interesantă, și după cum a reacționat, neplictisitoare.

■ Centrul Cultural Pitești a organizat în Sala Ars Nova o nouă ediție a Cenaclului „Tinere Scânteii”, inițiat și coordonat de studenta Liliana Jugănar de la Facultatea de Litere din cadrul Universității Pitești. Manifestarea a cuprins o lectură publică susținută de membri ai cenaclului, toți studenți la Litere, care au citit din creațiile proprii. Alina Potecea, Lucian Bolbea, Elena Maria Pinte, Denisa Coroja, Marina Georgiana Pantazi și evident, Liliana Jugănar au delectat cu prestația lor, publicul format din elevi, cadre didactice de la Colegiul Economic Maria Teuleanu și oameni de cultură argeșeni. Tinerii condeieri au primit aprecieri, sfaturi și încurajări de la poeta Denisa Popescu, redactorul șef al revistei „Carpaticea”, scriitorul Nicolae Cosmescu, medicul-poet Adrian Mitroi și scriitorul Ion Dincă.

■ Centrul Cultural Pitești a organizat o nouă ediție a Cenaclului literar-artistic „Mona Vâlceanu”. Inițiată și coordonată de profesoara și poeta Mona Vâlceanu a dedicat evenimentul poetului-profesor Constantin Vărășcanu, pe care l-a invitat să-i fie alături în Sala Ars Nova de la Casa Cărții. Cu acest prilej, a avut loc o lectură publică din volumul de versuri „Lecția de istorie”, semnat de Constantin Vărășcanu, acțiune susținută de poeta Marilena Lică-Mașala, elevi de la Colegiul Economic Maria Teuleanu și de la Colegiul Național I.C.Brătianu. Poeta Mona Vâlceanu, profesorul de limba și literatura română Vasile Ghițescu, venerabilul scriitor Mihail Ghițescu și redactorul șef al Revistei „Carpaticea”, scriitorul Nicolae Cosmescu au vorbit despre creația literară a invitatului și l-au provocat la o discuție tematică, dar și la lectură. Constantin Vărășcanu a delectat auditoriul în nota-i specifică, oferindu-le celor prezenți, o veritabilă lecție de cultură.

CARMEN ELENA SALUB

Alt jurnal de vacanță

(urmărire din p. 14)

ofuscat și hotărât să mă culc nemîncat. Pe la zece, totuși, nu mai rezist și intru în bucătărie, decis să înghit orice. Un munte de pîrjoale mă întîmpină, cu mirosul lor ruinător. Vreau să iau una, dar nuuu, așteptați, să fac și pireul! Trec peste interdicție și înghit două chifteluțe, aproape fierbinți. Și fără ca doamna Lu să apuce a le însoți de semnul crucii...

Tot ieri, la doamna Lu a venit în vizită un văr de-al ei, Vasile. Om din popor. Cam 50 de ani. Cu un tatuaj pe un braț: eterna și fascinanta sirena! Nu i se vede fața umană, și-l rog să-mi arate întreg brațul. Cine e? Rîde, ușor stingherit: Fosta soție. O iubeam a naibii. Cred că ar vrea să scape de această imagine, dar nu se mai poate. Cît doamna Lu pregătește prînzul, jucăm table, pe terasă. Îl zdrobesc, așa că, la 3-0, îl las să cîștige și el. Capătă curaj și tupeu. Îl invităm să ia prînzul cu noi și, bine-nțeles, nu trebuie să-i spunem de două ori. La masă, doamna Lu tot insistă pe lîngă el, să-i cosească iarba, buruienile din grădină, care au crescut cît omu... La care el, rîzînd: - De ce nu-l iei pe moșu?! - Care moș?, întrebă ea, nedumerită. Moșul... Și vărul cu sirena la braț arată, ironic, spre mine. Doamna Lu, siderată: Acesta e un domn, un poet, nu e moșul! Rîd mînzește, și-i fac semn s-o lase baltă. Dacă i-ar fi spus că sînt nu știu ce sculă, pe la prefectură, sau pe la guvern, poate că l-ar fi impresionat. Dar așa? Poet? Ce-i aia poet?!

Mai tîrziu, mă uit în oglindă (ca și cum nu m-aș fi știut). Da, eu sînt moșul, o arătare albinoasă (părul, barba), friabilă, aproape scheletică... E tragi-comic dar, pînă de curînd, arătarea asta a fost îndrăgostită: lulea, țapăn, mortal. Ca un adolescent. Și cea peste care a căzut lipcă, i-a cîntat în strună, ca unui greier cu arcușul ruginit... Pentru a-l abandona brusc, și fără prea multe explicații. Ce-i drept, și el i-a oferit pretextul – pe care ea, mai mult ca sigur, îl aștepta...

O altă ofensă: cu vreo zece ani în urmă, într-un taxi. Ajuns la destinație, mă tot moșmodeam, înainte de-a coborî. Taximetristul (22-23 de ani) vorbea la mobil, își aranja ceva, cu o tipă. Și deodată, exasperat: Hai, bunicule, coboară odată! I-am replicat, prompt și demn: Știi ce?! Nu ești nepotul meu! Și nici n-aș vrea să fii! A demarat, în trombă.

Duminică, 23. Ultima zi aici. În sfîrșit! Meteorologii spun că un astfel de august, mai întîi în flăcări! (cum se intitula un film de iepocă), friguros, în ultima săptămînă, n-a mai fost din 1961. Plictisit și iritabil. Am citit tot ce se putea citi – chiar cărți pe care nu le-aș fi citit niciodată. N-am scris mai nimic, cu excepția acestor înseminări (vorba lui Luca Pițu) și-a unei poezii – pe care n-am curajul s-o recitesc. Venisem aici cu planuri mari, cu gîndul (ascuns) de-a continua, cumva, romanul. Abia dacă m-am gîndit, odată, de

două ori, la roman... Și la ea, Vocea principală.

Vineri, 25 septembrie. Fragmente, cioburi, frînturi de Jurnal, semnat de M.G., în Cr.v., închipuie, între multe altele, și această imagine: Castelul pare muțat într-o incredibilă nuanță de albastru. E ciudat cum o anumită culoare îți poate aduce în memorie (de parcă ar fi fost izgonit de acolo...), nepermis de aproape, un om... Nu mă pot obișnui să trec pe lîngă el de câteva ori pe zi. Pe lîngă castel, nu pe lîngă om...

Într-adevăr, ciudat.

Recviem vesel...

(urmărire din p. 32)

gînd să-și schimbe orientarea politică. Artiștii și-au botezat locul "Micul Paris" și vor să ceară, printr-un viitor referendum stradal, alipirea lor la Marele Paris, capitala Luminii.

Petrila mea, la o zi după ultima ei tonă de cărbune

Cu toate acestea, Petrila nu va muri. Un întreprinzător a deschis déjà, într-o remorcă, o "curățătorie de perne" după o metodă vestică. În 5-10 minute și-o curăță și îți schimbă dosul de pernă vechi cu unul nou. Nemțesc și pe alese. Altul cumpără aur de 8 și 9 karate și argint (sub orice formă) pentru topit și prelucrat. Plata se face pe loc. Un cetățean vrea să cumpere butelii cu 50 lei și pune, la rîndul lui, banii jos. În plus, întreprinzătorul se deplasează personal la domiciliul vânzătorului. Brutăria TED va face, în continuare, baghete bavareze și eiwenbeck-uri cu 2 lei "după rețete tradiționale din Valea Jiului și Țara Hațegului". Ignorând faptul că domnul Dan e la răcoare, Partidul Poporului Dan Diaconescu va face, potrivit anunțului din geam, noi înscrieri și va oferi celor doritori audiențe în fiecare joi de orele 16 la 18. Instructorii auto pregătesc șoferi categoria B la preț de criză, cu plata în rate și oferă reduceri semnificative pentru elevi și studenți. Pe strada Cărbunelui poți să-ți cumperi schiuri Salomon și cauciucuri, second hand, Michelin. "Romland Tour" va face, ca și până acum, doar transporturi ocazionale. La orice butic din Petrila poți să-

ți cumperi cartele ca să poți vorbi, nelimitat, cu cei plecați în Italia și Spania. La final, o veste bună și de ultimă oră: în piața din Petroșani a apărut dragaveul și e doar 5 lei kilogramul

Noua clasă muncitoare merge (și ea) în Paradis...

"Unde este clasa muncitoare? Unde sunt steagurile tale, pumnii tăi, sfînta dorință de dreptate și libertate?" Așa se întrebă, în urmă cu vreo jumătate de secol, scriitorul petrilean Ion D. Sîrbu. Și tot el își oferea și răspunsul: "Tăcere." Lîngă clădirea pe care era scris, cu vopsea roșie, textul de mai sus erau trei tomberoane. Unul pentru sticlă, altul pentru hîrtie și unul pentru ce se mai nimerește. Ultimul era plin - ochi cu salopete de foști mineri. Erau salopetele celor disponibilizați care își vor aștepta acasă, ajutați de stat, sorocul pentru a intra în pensie. Între ciorapi, cămăși, maiouri, pufoaice (care nu mai aveau nici o utilitate practică) am găsit și un număr recent din "Povestea mea". Pe coperta numărului 25, anul XIX, erau titluri pline de miez: "Soacra mea a încercat să-mi facă rost de un amant" sau "Știam că este infidel dar tot m-am îndrăgostit de el". Dincolo de mină, în oraș, este, oarecum, ca-n povestea mea. Cei din Alba Iulia ne-ar angaja fetele ca dansatoare și animatoare. O companie de pază din Vale selectează agenți și agente de securitate. O fabrică de cablaje din Orăștie promite să nu-i tragă pe sfoară pe cei care îi vor călca pragul. Băieții care știu englezește sunt așteptați la o fabrică de electronice din

Cehia. Fetele care au aptitudini și vor să lucreze la videochat vor fi și cele mai avantajate. Lor li se promit salarii în euro, de la 1.500 la 4.500. În funcție de performanțele lor artistice...

Epilog cu Gogu. Gogu al nostru, cel de pe strada Alexandru Sahia...

La plecare, mi-am luat mașina din parcare și am străbătut, din nou, strada Alexandru Sahia. Pentru cine nu știe, Alexandru Sahia e scriitorul despre care am învățat la școală cum stau lucrurile cu "Uzina vie" și cu Bozan cel care și-a pierdut piciorul în câmpul muncii și căruia patronii nu vor să-i ia unul de lemn. "Fabrica nu-i obligată să-ți dea și picioare", era mesajul patronatului. (Acum, fără îndoială, lucrurile s-au schimbat mult. Azi, mina îți dă câte picioare vrei. În fund!) Aveam capul plecat și ochii-n pămînt. Deodată, am remarcat, caligrafiat pe asfalt cu litere mari, de tipar, un text scris de-andoaselea. Mă opresc și-l citesc cu mirare: "Gogu suge p..a!" M-am întreat, în mod firesc, cine este acest misterios și pervers domn Gogu. Apoi mi-am adus aminte că, la orele de română, le vorbeam copiilor despre aprigul personajul colectiv din "Răscoala" sau din "Alexandru Lăpușeanu". Atunci am avut o revelație: Gogu suntem chiar noi, petrilienii! Noi, toți, în frunte cu veșnicul nostru primar. Și atunci mi-am dat seama că "Viitorul sună bine". Adică în felul ăsta, frust și la obiect, în care s-a exprimat, pentru noi toți, unul din concitadinii mei: "Gogu suge p..a!"

Nota redacției: O revistă are, în mod logic, un program estetic propriu. În schimb tendința scriitorilor actuali – incitați de tehnica ultramodernă – este să trimită același text la cât mai multe publicații. Ceea ce nivelează peisajul revuistic până la omogenizarea totală. De aceea, îi anunțăm pe colaboratorii noștri că **Arges** nu publică decât texte originale, care nu au apărut inițial în volume, reviste etc., iar textele nu le primește decât în format electronic, cu diacritice.

Număr ilustrat cu picturi din Biserica Domnească de la Curtea de Argeș.

Revista **ARGES** poate fi procurată și prin comandă directă la sediul, cu plata ramburs, cheltuielile de expediție fiind suportate de către expeditor. **IMPORTANT!** Vă puteți abona pentru anul 2013, costul abonamentului fiind de 22 lei/an. Plata se face prin mandat poștal pe numele CRISTINA LINTESCU, Centrul Cultural Pitești, Casa Cărții, Pitești, O.P. 1, cod 110013. Tel.: 0248/219976, 216348, fax: 210068. e-mail: revista_arges@yahoo.com. Revista de cultură **Arges** poate fi procurată în București de la librăria Muzeului Literaturii Române.

ARGES

- Revistă lunară de cultură
- Apare sub egida Consiliului Local, a Primăriei Pitești și a Uniunii Scriitorilor din România
- Editată de Centrul Cultural Pitești
- Membră ARIEL

Senior editor: **CALINIC, Arhiepiscop al Argeșului și Muscelului**
Redactor-șef: **DUMITRU AUGUSTIN DOMAN** (augustindoman@yahoo.com, http://www.blogdoman.blogspot.com)
Consilieri editoriali: **NICOLAE OPREA, MARIN IONIȚĂ**
Secretar de redacție: **SIMONA FUSARU** (s_fusaru@yahoo.com, http://www.fusaru.blogspot.com).
Redactori: **MARIANA ȘENILĂ-VASILIU, MIRCEA BÂRSILĂ, AUREL SIBICEANU**

Redacția: Pitești, Casa Cărții, Centrul Cultural Pitești; **http:** www.centrul-cultural-pitești.ro; **e-mail:** revista_arges@yahoo.com **tel.:** 0248/216348, 219976 **fax:** 210068 **ISSN:** 1221-2350 **Tiparul** executat la SC Argeșul liber SA **ARG PRESS**

Fiecare autor care semnează în revista **ARGES** răspunde moral și juridic de conținutul afirmațiilor sale. Textele și fotografiile aduse în redacție nu se înapoiază.

litere